

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki (przewodniczący)

SSN Robert Stefanicki (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania J. T.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw

Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

o wysokość emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
maja 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Lublinie

z dnia 5 października 2022 r., sygn. akt III AUa 441/22,

umarza postępowanie kasacyjne.

Robert Stefanicki Leszek Bielecki Agnieszka Żywicka

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2017 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,

Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 708 ze zm.) oraz na podstawie otrzymanej z Instytutu Pamięci Narodowej informacji o przebiegu służby z dnia 23 maja 2017 r. ponownie ustalił od dnia 1 października 2017 r. wysokość emerytury J. T., natomiast decyzją z dnia 14 lipca 2017 r. na podstawie art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej ponownie ustalił od dnia 1 października 2017 r. wysokość policyjnej renty inwalidzkiej ubezpieczonego.

W odwołaniach od powyższych decyzji J. T. zarzucił decyzjom naruszenie przepisów prawa materialnego oraz oparcie ich na przepisach sprzecznych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, a także Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, jak również domagał się ich zmiany poprzez przyznanie ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego i rentowego w dotychczasowej wysokości. W odpowiedzi na odwołania Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie wniósł o oddalenie obu odwołań. W dniu 23 maja 2017 r. Instytut Pamięci Narodowej sporządził dla organu rentowego informację nr (...) o przebiegu służby odwołującego, z której wynika, że w okresie od 1 kwietnia 1981 r. do 31 stycznia 1990 r. pełnił on służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej.

Wyrokiem z dnia 28 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie wysokości emerytury policyjnej ubezpieczonego od dnia 1 października 2017 r. z uwzględnieniem treści art. 15c ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r., ale bez uwzględnienia treści art. 15c ust. 3 tej ustawy (pkt I wyroku) oraz oddalił odwołania w pozostałej części (pkt II wyroku), zaś koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł (pkt III wyroku). W uzasadnieniu tego wyroku Sąd pierwszej instancji ustalił w szczególności, że J. T. w dniu 3 stycznia 1978 r. złożył podanie do Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w L. o przyjęcie go do służby, do której został przyjęty z dniem 6 września 1978 r., a w spornym okresie od dnia 1 kwietnia 1981 r. odwołujący pełnił służbę na stanowisku inspektora w Wydziale Służby Bezpieczeństwa do dnia 31

stycznia 1990 r. W okresie od 1 lutego 1990 r. do 3 lutego 2006 r. ubezpieczony pełnił służbę w Wydziale Operacyjno-Rozpoznawczym Komendy Wojewódzkiej Policji w L. Decyzją z dnia 9 lutego 2006 r. przyznano odwołującemu prawo do emerytury policyjnej, zaś decyzją z dnia 10 listopada 2006 r. prawo do policyjnej renty inwalidzkiej.

Apelacje od wyroku Sądu pierwszej instancji wniosły obie strony. W apelacji wniesionej przez ubezpieczonego wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony częściowo, a mianowicie w zakresie zastosowania do ustalenia wysokości jego emerytury policyjnej przepisu art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej oraz w części oddalającej jego odwołanie od decyzji ponownie ustalającej wysokość policyjnej renty inwalidzkiej. J.T. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie wysokości jego emerytury policyjnej z pominięciem art. 15c ustawy zaopatrzeniowej oraz z zastosowaniem zwiększenia przewidzianego w art. 15 ust. 4 tej ustawy, a nadto poprzez ustalenie wysokości policyjnej renty inwalidzkiej z pominięciem art. 22a ostatnio powołanej ustawy. W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji zaskarżył wyrok Sądu pierwszej instancji w części odmawiającej zastosowania art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, w konsekwencji też samodzielne rozstrzygnięcie „w zastępstwie” Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej z ustawą zasadniczą, w oparciu, o który została wydana zaskarżona decyzja, co w konsekwencji spowodowało wydanie orzeczenia nieuwzględniającego regulacji wynikającej z art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej. Organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części odmawiającej zastosowania art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej i oddalenie w całości odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 lipca 2017 r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej.

Sąd drugiej oddalił obydwie apelacje. Organ rentowy w skardze kasacyjnej z 21 listopada 2022 r. zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a mianowicie: art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c. przez zaniechanie rozpatrzenia przez Sąd II instancji apelacji w granicach postawionych w niej zarzutów oraz brak wskazania podstawy prawnej, na której Sąd Okręgowy

ustalił wysokość emerytury policyjnej dla ubezpieczonego z pominięciem art. 15c ust. 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r., skoro ustalił przesłankę do zastosowania tego przepisu w postaci ustalenia wysokości emerytury w oparciu o art. 15c ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej; art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. polegające na ustaleniu przez Sąd pierwszej instancji zakresu działań formacji, w której służył odwołujący się zgodnie z wytycznymi określonymi w uchwale Sądu Najwyższego z 16 września 2020 r. (III UZP 1/20) i dokonanie prawidłowej oceny służby z uwzględnieniem kryterium służby na rzecz państwa totalitarnego i dokonanie jej oceny na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, co jednak nie doprowadziło do ustalenia wysokości emerytury z ograniczeniem wynikającym z art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej; art. 385 k.p.c. poprzez oddalenie apelacji organu emerytalnego w części dotyczącej ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego nie tylko na podstawie art. 15c ust. 1, ale również art. 15 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, podczas gdy zasługiwała ona na uwzględnienie; naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie: art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy bezspornym jest, iż ubezpieczony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa zdefiniowaną w art. 13b ust. 1 pkt 5c ustawy zaopatrzeniowej i z tego względu wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; art. 15c ust. 3 w zw. art. 13a ust. 5 ustawy poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż odwołujący nie powinien podlegać rygorom przewidzianym w tych przepisach, pomimo iż spełnia przesłanki w tych przepisach określone; art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 15c ust. 3 ustawy poprzez jego niezastosowanie i wydanie orzeczenia z pominięciem obowiązujących przepisów prawa; art. 193 Konstytucji RP poprzez niezwrócenie się przez Sąd I instancji do Trybunału Konstytucyjnego z zapytaniem o zgodność art. 15c ustawy zaopatrzeniowej z Konstytucją, a w konsekwencji samodzielne rozstrzygnięcie „w zastępstwie” Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, w oparciu o który wydana została zaskarżona decyzja, co w konsekwencji spowodowało wydanie orzeczenia

nieuwzględniającego regulacji wynikającej z art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej; art. 188 Konstytucji poprzez samodzielne rozstrzygnięcie niejako „w zastępstwie” Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności art. 15c ust. 3 i ustawy zaopatrzeniowej, w oparciu o który wydana została zaskarżona decyzja, pomijając wynikającą z tego przepisu wyłączną kompetencję Trybunału Konstytucyjnego w zakresie stwierdzania zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją; art. 67 ust. 1 w związku z art. 188, art. 178, art. 193 Konstytucji RP oraz art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej poprzez autonomiczne uznanie, iż art. 15c ust. 3 ustawy narusza zasadę proporcjonalności, ochrony praw nabytych, sprawiedliwości społecznej, zaufania obywatela do państwa i tworzonego prawa, nadto prawa do zabezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy zakwestionowany przepis wprowadzony został w celu zniwelowania nieuzasadnionych przywilejów, niesłusznie przyznanych funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa, a co za tym idzie również członkom ich najbliższej rodziny. Ubezpieczony w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej w całości.

Postanowieniem z 3 grudnia 2024 r. Sąd Najwyższy zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. do czasu rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny pytania prawnego w sprawie I USKP 104/23.

Pismem [...] /2025 r. organ rentowy cofnął wywiedzioną w niniejszym postępowaniu skargę kasacyjną i wniósł o umorzenie postępowania w sprawie.

Sąd Najwyższy postanowieniem z 13 maja 2025 r. podjął zawieszone postępowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne jest dokonywanie czynności dyspozycyjnych, takich jak cofnięcie pozwu, zrzeczenie się roszczenia, zawarcie ugody czy uznanie powództwa. Możliwe jest wyłącznie cofnięcie skargi jako środka zaskarżenia wniesionego od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji. Cofnięcie skargi kasacyjnej jako czynność procesowa dyspozytywna strony nie podlega kontroli Sądu Najwyższego i prowadzi do umorzenia postępowania kasacyjnego oraz orzeczenia o kosztach procesu jak przy cofnięciu pozwu

(postanowienia Sądu Najwyższego: z 3 września 1998 r., I CKN 820/97, OSNC 1999, nr 2, poz. 40; 16 kwietnia 2008 r., I CZ 13/08, LEX nr 646318; 18 września 2019 r., I PZ 11/19, LEX nr 3364109; 25 marca 2021 r., III USK 68/21, LEX nr 3153421; 29 października 2024 r., I USK 231/24, LEX nr 3786862; 21 stycznia 2025 r., II USK 280/24, Legalis nr 3201593). Cofnięcie skargi kasacyjnej nie wymaga uzyskania zgody strony przeciwnej (T. Zembrzusi (w:) P. Rylski, A. Olaś (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Warszawa 2024, art. 398²¹ k.p.c.). Tym samym zgodnie z art. 398²¹ k.p.c., jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji. Pomimo tego, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, cofnięcie środków odwoławczych podlega ocenie z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 469 k.p.c., a zatem nie może być skuteczne wówczas, gdyby czynność ta naruszała słuszny interes ubezpieczonego (pracownika), to cofnięcie nadzwyczajnych środków zaskarżenia nie podlega takiej ocenie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 października 2021 r., I USK 486/21, LEX nr 3520343; 22 marca 2022 r., I PSK 11/22, LEX nr 3405597; 11 marca 2025 r., III USKP 36/25, Legalis nr 3202478).

Skarga kasacyjna może w związku z tym zostać cofnięta w każdym czasie nawet przez samą stronę i nie wymaga zgody strony przeciwnej. Cofnięcie skargi kasacyjnej stanowi czynność procesową, która nie podlega weryfikacji sądowej (art. 391 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.; wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2011 r., II PK 115/11, OSNP 2013, nr 9-10, poz. 103; postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 października 2024 r., I USK 231/24, LEX nr 3786862; 28 stycznia 2025 r., I USKP 112/24, Legalis nr 3201003). Strona może cofnąć skargę za pośrednictwem pełnomocnika lub nawet samodzielnie (cofnięcie skargi kasacyjnej nie podlega kontroli sądu i skutkuje umorzeniem postępowania kasacyjnego), ponieważ zdolność postulacyjna strony w przypadku tej czynności procesowej nie jest ograniczona. Cofnięta skarga kasacyjna strony nie wywołuje żadnych skutków, wobec czego należy ją traktować jako niebyłą (A. Bieliński, 4. Możliwość wniesienia kilku skarg kasacyjnych w tożsamej sprawie (w:) Podstawy kasacyjne w procesie cywilnym, red. M. Rzewuski, Warszawa 2024; T. Ereciński (w:) J. Gudowski, K. Weitz, T. Ereciński, Kodeks postępowania cywilnego.

Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, Warszawa 2016, art. 398²¹) i jeżeli ujawnią się przesłanki skutkujące umorzeniem postępowania (i to niezależnie, na którym etapie postępowania), to sąd poprzestanie na wydaniu stosownego postanowienia bez badania przesłanek zasadności powództwa (K. Grzesiowski (w:) A. Góra-Błaszczkowska, P. Osowy (red.), Orzeczenia sądowe. System Postępowania Cywilnego, tom 4, Warszawa 2025, s. 81-82).

Uwzględniając treść pisma strony skarżącej, Sąd Najwyższy - na podstawie art. 391 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(J.K.)

[a.ł]